

Looduskaitsealane klassiväline töö Tartu linna
ja Põlva rajooni koolides. võistluse
"Kaitseme loodust" kaudu.

1980. a

Lähtudes NSV Liidu konstitutsioonist, mille kohaselt kõik kodanikud on kohustatud säätma loodust ja säätma selle rikkusi ning silmas pidades 1974.a. vastu võetud ENSV haridusseadust, milles rõhutatakse noorsoo kasvatuses tähtsa põhimõtteks kasvatada kommunistliku ühiskonna ehitajate noori põlvkondi hoidma ja kaitsma loodust, korraldatakse vabariigis kõiki kooli hõlmav võistlus "Kaitseme loodust".

Enamus Tartu linna koolidest (v.a. 7.KK., 14. 8-kl. ja Põlva rajooni koolid (v.a. Kauksi 8-kl.) on lülitunud võistlusesse "Kaitseme loodust". Looduskaitsealane klassiväline töö on planeeritud vastavalt juhendile. Juhtimine toimub enamuses "Kaitseme loodust" komisjoni kaudu.

Tööplaanides on ette nähtud: ülekooolilised üritused, klasside üritused, ringide üritused.

Ülekooolilised üritused

1. Tegevus kooli maa-alal, kodu ümbruses ja koolimetsakonnas. Kooliümbruse kujundamise ja korraldamisega tegeletakse kõikides koolides. Maakoolides (Põlva r.) on sel alal paremaid tulemusi saavutatud kui Tartu linnakoolides. Kaunilt kujundatud ümbrus on Rõpina, Kanepi KK, Karaski 8-kl. Koolis (seffide abiga). Tartu linnas on palju tööd teinud kooli ümbruse ja kujundamisel vane õppekeelega 6. Keskkool.

2. Koolidele on kinnitatud seflusalused pargid ja nende hooldamisel tehakse suurt tööd näit. Tartus 10.KK - Vanemuise park, 3.KK - Enajõe park, 7.KK - Karlova park, 8.KK - Ropka park, 6.KK - Raadi dendarium, Ahja KK. - kooli park jne.

3. Abistatakse majandeid (koolidel seffmajandid), aiandeid, sügisperioodil saagi koristamisel, küiakse metsa istutamaks. Rõpina KK aitab kaasa musta aroonia istanduse hoidmisel

4. Looduskaitseobjektide ja mälestusmärkide

Umbrust hooldatakse Tartu 7. KK - Raadi kalmistu, Ahja KK - mälestusmärgi ja F. Tuglasega seotud paikade hooldamine Kanepi KK on koostatud kõikide Kanepi k/n territooriumil asuvate LK objektide kirjeldused.

5. Kõikides kontrollitud koolides tegelevad õpilased lindudele ja loomadele süüda varumisega talveks. Hulgaliselt kogutakse tammetõrusid (3.KK - 300 kg., Ahja KK - 120 kg, Kanepi KK - 100 kg., Tartu 8. KK - 20 kg.) tehakse ulukitele lehtvihtasid (Kanepi KK 280 paari, 5. KK 300 tk., Rähina).

Lindudele valmistatakse pesakaste (5.KK - 100 tk., 8.KK - 24 tk., 4.KK - 100 tk., 3.KK - 304 tk.).

6. Looduse õpperajad.

Rähina KK. on rajatud 16 km pikkune looduse õpperada eesmärgiga tutvustada Rähina alevi Umbruse loodust ja looduskaitse objekte.

Ka Kanepi KK. on koolimetskonna looduse õpperada.

Tartu koolidest on 5. KK rajamisel õpperada Emajõe kallastel ja luhal eesmärgiga tutvustada seal esinevaid taim- ja loomaliike.

7. Koolimetskonnal on tähtis koht kommunistliku töösuhtumise kasvatamisel, metsanduse ja looduskaitsealuste õppimisel, kogu looduse tundmaõppimisel.

Põlva rajoonis on kõigis keskkoolides (Põlva, Rähina, Kanepi, Värskä, Ahja) ja Viluste 8-kl. Koolis koolimetskond.

Koolimetskonda planeeritakse rajada veel kolme 8-kl. kooli (Karaski, Hanikase, Mooste).

Tartu linna koolidel pole ühtegi koolimetskonda.

8. Üheks looduskaitsealase tegevuse vormiks on loodusesõprade ringid, klubid, aineringid. Loodusesõprade ringe on Tartu linna koolides 1977/78.a. andmetel järgmiselt:

15-koolist on loodusesõprade ringid 7 koolil (3., 4., 5., 7., 10., 13.KK). Ringide tööga on haaratud kokku 127 õpilast põhiliselt IV, V, VI, VII kl.

5. KK. töötab geograafia-bioloogiaklubi "GE-BI", mis on mõeldud vanemate klasside õpilastele.

6.KK ringi pole, kuid töötab õpilaste looduskaitse staap, kuhu kuulub igast klassist 2 õpilast, koos käiakse 1 kord nädalas.

"Rohelise patrulli" rühmad töötavad 3 koolis (3.KK., 8.KK., Pedagoogilise Kooli Harjutuskoolis).

Tartu loodusesõprade Maja ringide töötat võtab osa 500 õpilast. Nii on mitmed koolid, kellel ringe pole, saanud oma õpilased loodusesõprade majja (2.KK - 65 õpilast, 1.KK - 5 õpilast, 8.KK - 60 õpilast, 12.KK - 50 õpilast).

Kuid vene õppekeelega koolides KK aineringe pole ja vene õppekeelega ringe pole organiseeritud ka loodusesõprade Majja (4.KK., 6.KK., 9.KK., 13.KK.).

Põlva rajooni 23 koolist on loodusesõprade ringid 21-1 koolil. Ringi pole (Ahja KK ja Laevaku 8-kl. Koolil). Põlva rajoonis on ringide töösse haaratud kokku 435 õpilast IV-X kl. Kusjuures Rõpina KK töötab üksi juba 4 ringi, sealhulgas looduskaitse ring IX-XI kl. ja isegi loodusesõprade ring I kl. õpilastele (25 õpil.) lisaks "Roheline patrull".

"Roheline patrull" töötab 5-s koolis (Rõpina, Põlva KK, Mooste 8-kl., Viluste, Põlgaste 8-kl.)

Sidemed kohaliku Looduskaitse Seltsiga on head Põlva rajoonis, selle näiteks on Kanepi LKS osakonnas 29 noorliiget (VI, VII, XI kl.), keda juhendab Kanepi LKS aktivist metsaõu Joon Tiivoja (lapsevanem). Tartu linna koolides on LKS noorliikmeid ainult 10. KK 6 õpilast.

9. Tähtsaks vahendiks looduskaitsealaste veendumuste kasvatamisel on matkad ja õppeekskursioonid loodusesse. Ekskursioonidele tuleb anda looduskaitsealane suunitlus, arvestades ka koduüritamise printsiipi.

Traditsioonilisi matku "Tere sügis", "Jäljed lumel", "Tere kevad", korraldatakse kõikides koolides . 5., 7., 8.KK Kanepi KK ja Karaski 8-kl. Koolis on koostatud sisukad matkade märkumid koos kirjeldusega. Matkade kohta peetakse arvestust matkalehtede alusel. 5.KK oli matka lõpul ette nähtud töö looduses, mida juhendab õpetaja ja kohalikud spetsialistid.

Korraldatakse matku kooli- ja koduümbruse looduskaitse-objektidega tutvumiseks 3.KK - Tartu linna LK objektidele, Kanepi KK - oma k/n LK objektidele. Kanepi KK oli kogutud väga palju põhjalik materjal kooliümbruse LK objektide kohta.

Matku on tehtud betaanikaaeda, zooloogiamuuseumi.

Pikemaid ekskursioone lähemaa rahvusparki (7.KK), Võhandu jõe äärde kobraste elupaika (Räpina KK).

10. Fenoloogilisi vaatlusi tehakse koolides, täidetakse vihikut "Vaatlеме loodust" nii ringides kui klasside kaupa. Algklasside õpilased täitsid ilmastikuvaatlustabelit (Kanepi KK., Räpina KK.).

11. Traditsioonilised on loodusteemaliste ~~h~~-joonistuste, kirjandite, fotode konkursid.

Huvitavad klassivälise töö vormid on agitbrigadid. Tartu 5. KK ja Räpina KK. Räpina KK agitbrigad on õppinud montaaži "Lindudest", "Metsast" (viimane on pühendatud komсомoli 60. aastapäevale). 5.KK teemal "Keskonnakaitsest", "Raviuained".

Tähistatakse looduskaitse- ja lindude päeva.

On korraldatud konverentse.

5.KK teemal: "Õ Punane raamat", Ülevaade NSV Liidu looduskaitsealadest", Baltimaade rahvusparkid" jne.

10.KK "60 aastat looduskaitset", "Tartu linna looduskaitse päevaprobleeme".

8.KK "Loodus ja keskkond"

Räpina KK. "Talvine metsapäev" + temaatiline näitus.

10. KK - bioloogiakur, korraldati olümpiaad koolis, temaatilisi õhtuid, kohtumisi naaberkoolidega (viktoriine).

Kanepi KK - bioloogiaõhtu teemal "Mets - tänapäeva üks põhilisemaid probleeme.

12. Looduskaitse põhimõtteid tutvustatakse kooli seinalehtedes, stendidel.

Kanepi KK stand "Looduskaitse - elukaitse", stand loodus-fotodega.

NSV Liidu kodanikud on kohustatud hoidma loodust ja kaitsma selle rikkusi (konstitutsioonist).

Räpina KK stand - "Mets - meie rikkus".

8.KK stand "Biota"

seinaleht "Kinstitutsioon ja looduskaitse",

"Lenin ja looduskaitse".

Järaski 8-kl. Koolis stand "Kaitseme loodust"

13. Looduskaitsealane töö lastevanematega on vähene. Ainult mõnedes koolides on lastevanemate koosolekutel käsitletud looduskaitseprobleeme, nagu 5.KK "Loodusvaatlemise arendamine ja kasvatamine", "Laps ja loodus", "Ilutunde arendamine loodustundmaõppides", "Matkase ja ekskursioonide osa õpilaste maailma-vaate ja loodustunnetuse kasvatamisel".

8.KK "Laps ja loodus", "Kuidas vaadelda loodust".

Looduskaitsealases töös pole lastevanemate abi küllaldaselt kasutatud.

(Kasutada võiks lapsevanemaid - kalamehi näiteks siniste patrullide töö juhendamisel).

Eeskujuks võib seada Põlva rajooni.

Pioneeride maja fotoring töötab lapsevanema juhendamisel.

"Rohelist", "Sinist patrulli" juhivad lapsevanemad.

Räpina KK II kl. lastevanematele loeng "Mets ja metsa-kaitse".

Kokkuvõtteks võib öelda, et klassivälisel tööil on tähta suur osa looduskaitsealaste teadmiste andmisel õpilastele ja loodusesse hoidliku suhtumise kasvatamisel.

Klassivälisel tööl võib korraldada järgmistes põhisuundades:

1) teadmiste süvendamine looduslikust seostest loodusega vahetu suhtlemise protsessis.

2) õpilaste ühiskondlikult kasuliku praktilise tegevuse organiseerimine looduskaitse alal.

3) massilised selgitavad üritused.

Tähtsaim selles töös on õpilaste isiklik tegevus looduskaitse huvides.

4) Teadmiste laiendamisele looduslikest seostest aitab kaasa töö organiseerimine ringides.

5. tähtsaks vahendiks looduskaitsealaste veendumuste kasvatamisel on õppeekskursioonid loodusesse.

Tartu Loodusesõprade Maja

Kokku 500 õpilast.

1. KK	- 5 õpil.	loodusesõber	- 82
2. KK	- 65 "	taimemetsvat.	- 67
3. KK	- 63 "	botaanikud	- 100
5. KK	- 81 "	ehisaiandus	- 106
7. KK	- 59 "	zooloogia	- 50
8. KK	- 60 "	geograafia	- 45
		ornitoloogia	- 15
10. KK	- 39 "	antowoloog.	- 2
11. KK	- 13 "		
12. KK	- 50 "		

6 põhikohaga õpetajat
3 kohaknaaslast.

4. KK
6. KK pole LSK
9. KK
13. KK

Vene õppekeeleaga ringe pole (koolides ka pole).

Loodusesõprade ringide Tartu linna koolides 1977/78.õ.-a.

1. KK	- ringi pole
2. KK	- ringi pole
3. KK	- 26 õpil V-VI-VIII kl. (5 a) "Roheline patrull"
4. KK (vene)	- 12 õpil.
5. KK	19 õpil. IV-VII kl. botaanikaring geograafia-bioloogiaklubi "GE-BI"
6. KK	- tšütub LK staap (2 õpil. kl. 1 x nädalas)
7. KK	- 32 õpilast IV kl. (14 a)
8. KK	- ringi pole, tšütub "Roheline patrull" 12 õpilast
9. KK (vene)	- ringi pole
10. KK	- 18 õpilast, 6 õpilast LK Seltsis
11. 8-kl.	- ringi pole
12. KK	- ringi pole

13. KK (vene) - 20 õpilast kaardil, tegelikult pole
14. 8-kl. - ringi pole (erikontingent)
- Pedagoogilise Kooli Harjutuskool - "Roheline patrull"

Aineringsid Põlva rajooni koolides

1. Kanepi KK - 23 õpil. V-XI kl. (21 a)
2. Rõpina KK - "Roheline patrull"
 - a) looduse-soprade ring - 19 õpil. V-VI kl. (1946a)
 - b) loodus-kaitse-ring - 12 õpil. IX-X kl.
 - c) LK ja aiaandusering - 19 õpil. V-XI kl.
 - d) looduse-soprade ring - 25 õpil. I kl.
3. Värskas KK - 12 õpil. IV-X kl. (2 a)
4. Põlva KK - 30 õpil. VI-X-XI kl. (3 a)
"Roheline patrull" 32 õpil.
5. Karsaki 8-kl. Kool - 16 õpil. II-VI kl.
6. Mikitamäe 8-kl. Kool - 14 õpil. V kl.
7. Mooste 8-kl. Kool - 18 õpil. IV-V kl.
"Roheline Patrull"
8. Peri 8-kl. Kool - 8 õpil. IV-VII kl.
9. Rasina 8-kl. Kool - 12 õpil. VII kl.
10. Rõpina 8-kl. Kool - 18 õpil. V-VIII kl.
11. Satsaranna 8-kl. Kool - 19 õpil. IV-VIII kl.
12. Tilsi 8-kl. Kool - 17 õpil. V-VIII kl.

13. Vana-Koiatsa
8-kl. Kool	- 11 õpil.	IV-VI kl.
14. Valgjärve
8-kl. Kool	- 16 õpil.	
15. Vastse-
Kuuste	- 31 õpil.	IV-VIII kl.
16. Viluste
8-kl. Kool	- 14 õpil.
"Roheline
patrull" 5 õpil.	V-VIII kl.
17. Hanikase
8-kl. Kool	- 35 õpil.	
18. Piiraja
8-kl. Kool	- 16 õpil.	
19. Põlgaste
8-kl. Kool	- 13 õpil.
"Roheline
patrull" 4 õpil.	V-VIII kl.
20. Saverna
8-kl. Kool	- 12 õpil.	III-VIII kl.
21. Kauksi
8-kl. Kool	- 12 õpil.	V-VII kl.

Ringi pole Ahja Keskkoolil ja Leevaku 8-kl. Koolil.